

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2022

Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymän jäsenkuntien valtuustoille

SISÄLLYSLUETTELO

1.	TARKASTUSLAUTAKUNTA	3
2.	KUNTAYHTYMÄN JOHTAMINEN SEKÄ SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA.....	4
3.	TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	7
	Yleistä tilinpäätöksestä	7
	Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	8
4.	TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	9
5.	HENKILÖSTÖ.....	10
6.	YHTEENVETO	11

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunnan jäseninä toimivat ajalla 1.1.2022 – 31.12.2022:

- puheenjohtaja Markus Hemmilä (varajäsen Kimmo Jalonen)
- varapuheenjohtaja Pauli Rastas (varajäsen Touko Kankaanranta 14.11. asti, Pirita Huuhka 15.11-)
- Kristina Karlsson (varajäsen Sini Heino 20.4. asti, Marika Mulari 21.4. alkaen)

Kokouksissa esittelijänä on toiminut puheenjohtaja ja pöytäkirjan pitäjänä talous- ja henkilöstöpäällikkö Anne Arvola. Tilintarkastusyhteisönä vuodesta 2019 alkaen on toiminut TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, HT Jukka Vuorio.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KuntaL (410/ 2015) 121 §:n mukaan muun muassa arvioitava, ovatko jäsenkuntien valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kuntayhtymässä toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (arviointikertomus). Lisäksi uutena tehtävänä 1.6.2017 alkaen tarkastuslautakunnan tehtävänä on ollut valvoa KuntaL 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta käsitteli ja hyväksyi kuntayhtymälle toimitetut sidonnaisuusilmoitukset ja päätti toimittaa ne jäsenkuntien valtuustoille tiedoksi.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut tarkastusvuonna seitsemän kertaa.

2. KUNTAYHTYMÄN JOHTAMINEN SEKÄ SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Hallintosäännön 55 §:n mukaan yhtymähallitus 1) päättää kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kuntayhtymän kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta, 2) vastaa kokonaisvaltaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta ja 3) antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Edelleen hallintosäännön 55 §:n mukaan sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kuntayhtymän johtaja kuntayhtymähallituksen alaisena. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta varmistavat, että kuntayhtymälle asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on hallintosäännön mukaan arvioida riskien hallinnan tuloksellisuutta ja riskienhallinnan toimenpiteiden riittävyyttä osana tavoitteiden toteutumisen arviointia.

Riskienhallinnan toimeenpano

Kuntayhtymän sisäisen valvonnan perusteiden mukaan (hyv. hall. 17.11.2015) riskienhallinta on osa sisästä valvontaa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla (1) tunnistetaan ja kuvataan kuntayhtymän toimintaan liittyviä riskejä, (2) arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyksiä sekä (3) määritetään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Kuntayhtymän hallituksessa hyväksytyn sisäisen valvonnan perusteinen mukaan määrätään muun muassa, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla kokonaisvaltaista ja sen tulee toteutua kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla. Riskienhallinnan tulee ulottua kaikki riskiluokkiin, sekä sisäisiin että ulkoisiin.

Toimintakertomuksessa on kuvattu toimintaan liittyviä riskejä ja riskien hallintakeinoja.

Vuoden 2022 sisäisen valvonnan arvioinnista kuntayhtymän hallitus nostaa esiin mm. seuraavia asioita

- Vuoden 2022 aikana COVID-19 pandemia sekä Ukrainan sota ja kevästä syksyyn kestänyt hoitoalan työtaistelu vaikuttivat kuntayhtymän riskien hallintaan ja sisäisen valvonnan suunnitelmaan. Väliarvioinnin yhteydessä tarkennettiin riskin todennäköisyysarviota tietohallinnon toimimattomuuden, energian saannin haasteiden, pakolaismäärän kasvun ja maailmanlaajuisten pandemioiden osalta. Pandemialla oli merkittävä vaikutus niin koko kuntayhtymän kuin jokaisen tehtäväalueen toimintaan. Työtaistelu vaikutti henkilöstön lyhytaikaisten poissaolojen korvaamiseen ja laboratorion palvelujen saatavuuteen. Henkilöstömuutokset vaikuttivat päätöksentekoon, johtava lääkäri oli poissa koko vuoden, johtava hoitaja vaihtui keväällä ja syksyllä kuntayhtymän johtaja vaihtui.
- Palveluiden odotusaikoja on seurattu säännöllisesti THL tilaston ja T3-aikojen seurantana. T3-aika kuvaa kolmannen vapaan ajan mediaania (keskiluku). Seuranta toteutetaan lääkärin, hoitajan, hammaslääkärin sekä suuhygienistin vastaanottojen osalta. T3 -ajan seuranta

on laajasti käytössä terveyskeskuksissa. Lisäksi odotusaikojen seurannassa on käytetty avo-Hilmo-raportteja. Avo-Hilmo raporttien laatua ja luotettavuutta on pyritty parantamaan vuoden 2022 lopusta alkaen tulevan hyvinvointialueen laajuisesti. Odotusajat ovat olleet hoitotakuun rajoissa, T3 aikojen osalta tavoitteet eivät ole toteutuneet odotetusti. Odotusajat on julkaistu kuntayhtymän kotisivuilla.

- Vastaanoton kehittämisprojektia jatkettiin vuoden alkupuolella, mutta COVID-19 pandemian johdosta projektissa ei ole päästy etenemään suunnitellusti. Pienempiä kokeiluja, etä-vastaanottoa ym. on kuitenkin toteutettu. Vastaanoton kehittämisprojektin tavoitteena on nopeuttaa hoitoon pääsyä, sujuvoittaa asiakkaan palvelua ja ammattilaisten yhteistyötä sekä kohdentaa resurssit tehokkaammin ja poistaa hukkatyötä. Syksyllä kehittämisprojektista vastuun otti vs. ylilääkäri Järvelin ja vastaanottotoiminnan järjestämisessä pilotoitiin Sauvossa uutta strategiaa, josta alustavat tulokset ovat olleet lupaavia.
- Henkilökuntaresurssia on siirretty tehtävien välillä tarpeen ja väestökehityksen mukaan. Lisäksi syksyn aikana vakinaistettiin pitkäaikaisia sijaisia ja näin saatiin turvattua osaaminen ja riittävä henkilökuntamäärä toiminnan kehittämiseen.
- Palvelutuotanto on pystytty turvaamaan onnistuneilla henkilöstörekrytoinneilla. Omaa tuotantoa on täydennetty ostopalveluilla ja myös osin vuokralääkäripalvelulla. Avoimet toimet ja virat on saatu täytettyä, vain yksi lääkärinvirka jäi täyttämättä. Hoitohenkilökunta on aktiivisesti lisäkouluttautunut (diabeteshoitaja, sairaanhoitajan rajattu lääkkeenmääräämisoikeus ja fysioterapian suoravastaanottotoiminta).
- Omaolon käyttöä pyrittiin vakiinnuttamaan. Syksyllä painopiste oli potilastietojärjestelmä LifeCaren päivityksessä, mikä vei runsaasti työaikaa. Haasteita oli ajoittain hoitoilmoitustietojen siirrossa TH:lle.
- Henkilökunnan poissaolot kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna. Taustalla mm. pitkät poissaolot, COVID-19 aiheuttamat henkilökunnan poissaolot.

Riskianalyysistä on laadittu erillinen liite. Seuraavana riskien arvioinnista merkittävämmät riskit:

Arviointiasteikko

Riskin suuruus	Riskin todennäköisyys
1 = vähäinen riski	1 = epätodennäköinen
2 = kohtalainen riski	2 = mahdollinen
3 = merkittävä riski	3 = hyvin todennäköinen

Kaksi arvioituista riskeistä on todettu **kriittisiksi riskeiksi**

1) Tietohallinnon toimimattomuus (toiminnallinen riski)

Kuntayhtymä on huomioinut riskianalyysissään ”Tietohallinnon toimimattomuus” riskin, luetellut riskiä ehkäisevät toimenpiteet ja todennut riskikuvauksessa, että vuonna 2022 ei

tietohallinnon toimimattomuudessa ollut merkittäviä poikkeamia. Analyysissään kuntayhtymä on tämän riskin osalta todennut, että riskin vaikuttavuus (suuruus) on 3 eli merkittävä riski ja sen todennäköisyys on 2 eli mahdollinen.

2) Maailmanlaajuiset pandemiat (vahinkoriski)

Kuntayhtymä on huomionnut riskianalyysissään ”*Maailmanlaajuiset pandemiat*” riskin, luetellut pandemiatilanteen vuoksi tehdyt toimenpiteet ja todennut riskikuvauksessa, että kuntayhtymässä on ohjeistus ja toimivat käytännöt ja pandemiavastaanotto on siirtynyt erillisti-loista poliklinikan tiloihin. Analyysissään kuntayhtymä on tämän riskin osalta todennut, että riskin vaikuttavuus (suuruus) on 3 eli merkittävä riski ja sen todennäköisyys on 2 eli mahdollinen. Vuonna 2021 riskin vaikuttavuus oli arvioitu kohtalaiseksi (2) ja todennäköisyys hyvin todennäköiseksi (3).

Kuntayhtymä on arvioinut ja ottanut riskit sekä sen hallintakeinot asianmukaisesti huomioon riskianalyysissään.

Muut riskit oli pääsääntöisesti luokiteltu **kohtalaisiksi riskeiksi** (toteutuminen 2 ja vaikutus, suuruus, 2)

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä asiana, että hyvinvointialueellakin jatkossa tunnistetaan, arvioidaan ja laaditaan riskienhallintakeinot asianmukaisesti ja järjestelmällisesti.

3. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Yleistä tilinpäätöksestä

Tilinpäätös antaa oikean kuvan kuntayhtymän toiminnasta ja taloudesta. Kuntayhtymän tulos on 184 125 euroa alijäämäinen (ed. vuonna 54 665 euroa ylijäämäinen). Taseen kertynyt kumulatiivinen alijäämä vuoden 2022 lopussa on 141 303 euroa.

	2022 (€)	2021 (€)	2020 (€)	2019 (€)	2018 (€)	2017 (€)	2016 (€)	2015 (€)	2014 (€)	2013 (€)
Peruspääoma	1 333 512	1 333 512	1 333 512	1 333 512	1 333 512	1 333 512	1 333 512	1 333 512	1 333 512	1 333 512
Ed. tilik. yli/alijäämä	42 822	-11 844	420 805	51 221	157 527	102 375	44 891	-692 255	-801 400	-861 996
Tilik. yli-/alijäämä	-184 125	54 665	-432 649	369 583	-106 305	55 151	57 484	737 146	109 145	60 595
OMA PÄÄOMA	1 192 209	1 376 334	1 321 668	1 754 317	1 384 734	1 491 040	1 435 888	1 378 404	641 257	532 112
OPO peruspääoma (%)	89 %	103 %	99 %	132 %	104 %	112 %	108 %	103 %	48 %	40 %

Tilikauden toimintatuotot ovat 11 562 160 euroa (-3,8 % edelliseen vuoteen) ja toimintamenot 11 558 768 euroa (-1,4 % edelliseen vuoteen). Toimintakate oli positiivinen 3 392 euroa (291 495 euroa edellisvuonna) ja vuosikate negatiivinen 7 150 euroa (289 002 euroa edellisvuonna).

Pääterveysaseman peruskorjaukseen nostettua pitkäaikaista lainaa lyhennettiin yhteensä 128 204 euroa ja 31.12. lainaa on jäljellä 705 144 euroa. Tilikauden lopussa lyhytaikaista lainaa oli yhteensä 1 150 000 euroa eli sama määrä kuin edellisen tilikauden lopussa. Korkoja näistä lainoista maksettiin tilivuonna yhteensä 13 385,77 euroa.

Kuntayhtymän lainamäärä rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta oli vuoden lopussa 1 855 144 euroa. Omavaraisuusaste 25,3 % (ed. vuonna 25,5 %), mikä merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta. Suhteellinen velkaantuneisuus 31,8 % (ed. vuonna 33,3 %) on hieman parantunut. Hyvä omavaraisuusaste on vähintään 60 % ja suhteellisen velkaantuneisuuden tulisi pysytellä alle 40 %, joka vuonna 2019 jo saavutettiin.

Investointeja kuluneella tilikaudella ei tehty.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

	Muutettu TA2022 (€)	TOT2022 (€)	Muutettu TA2021 (€)	TOT2021 (€)	TA2020 (€)	TOT2020 (€)	TA2019 (€)	TOT2019 (€)
Toimintatuotot	11 192 554	11 562 160	11 745 023	12 012 887	10 004 637	9 789 418	9 601 892	9 942 350
Toimintakulut	-11 067 370	-11 558 768	-11 507 375	-11 721 392	-9 742 262	-9 993 498	-9 213 135	-9 303 699
Toimintakate	125 184	3 392	237 648	291 495	262 375	-204 080	388 757	638 651
Vuosikate *	112 698	-7 150	221 382	289 003	245 247	-217 419	348 521	626 198

*tulos ennen poistoja

Toimintatuotot ylittyivät 369 606 eurolla talousarvioon nähden, toteuma 103,3 %. Toimintamenojen ylitys talousarvioon oli 491 398 euroa, toteuma 104,4 %.

Toimintakatteen talousarviopoikkeama oli 121 792 euroa (toteuma 2,7 %) ja vuosikate vastaavasti 119 848 euroa (toteuma -6,3 %). Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2022 talousarvion sitovat toiminta- ja vuosikatepoikkeamat eivät ole euromäärältään olennaisia.

Käyttöomaisuusinvestointeja ei tehty.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Vuoden 2022 osalta toimintatapa on ollut kuntalain ja hallintosäännön mukainen. Tarkastuslautakunta toteaa, että budjetointi, talous ja toiminta on toteutunut olennaisilta osin talousarvion mukaisesti.

4. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymän tehtävänä on 1) ylläpitää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia, 2) ehkäistä sairauksia, 3) parantaa sairauksia, 4) estää sairauksien eteneminen ja niiden komplikaatiot sekä 5) lievittää kärsimystä.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutumiset on esitetty kuntayhtymätasolla tilinpäätöksessä. Jäsenkuntien valtuustot ovat asettaneet tavoitteet asiakasnäkökulmalle, prosesseille, osaamiselle/henkilöstölle sekä taloudelle. Tavoitteille on asetettu mittarit, tavoitetasot ja tavoitteen toteutumisen arviointi. Kuntayhtymän oman arvion mukaan tavoitteet ovat olennaisilta osin pandemiaolosuhteissa saavutettu. Kuntayhtymän hallitus on asettanut tavoitteita myös yhtymän tulosityksiköille. Pääosin tulosityksikkötason tavoitteet on saavutettu.

Tarkastuslautakunta nostaa esiin erityisesti seuraavat tavoitteet, keinot ja tavoitetasojen toteutumisen:

1. Ennaltaehkäisevän työn tavoitteena olleen lasten ja nuorten psykososiaalisen hyvinvoinnin edistämisen keinot, erityisesti yhteistyömallin kehittäminen tulevan Sote-keskuksen kuntien kanssa.

Koko kuntayhtymän tasolla tavoitteena on ollut, että kuntayhtymästä on nimetty edustajat kehittämistyöhön ja toimintamalli on kuvattu IMS-järjestelmässä siten, että kuntien lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen edistyy. Vuoden 2022 aikana on osallistuttu Paimion kaupungin hyvinvointisuunnitelman päivittämiseen ja yhteistyökokouksiin. IMS-järjestelmään ei ole kuvattu toimintaa, koska yhteistyömallia tulevan Sote-keskuksen kuntien kanssa ei vielä ole.

2. Ennaltaehkäisevän työn tavoitteena ollut tukeminen kuntalaisten huolehtimisessa aktiivisesti omasta hyvinvoinnistaan, keinona erityisesti Tulevaisuuden sote-keskus kehittämisprojektin asiakasohjauspilotointi. Tavoitteena on ollut henkilökohtaisen asiakasohjauksen määrä yli 20. Vuonna 2022 asiakasohjauspilotointi on ollut tauolla helmikuun alusta syksyyn, koska asiakasohjauksesta vastannut hoitaja siirtyi toisen työnantajan palvelukseen. Uusi rekrytoitu hoitaja aloitti vasta kesällä ja sai perehdytyksen asiakasohjaukseen syyskuussa. Tämän jälkeen pääsi aloittamaan 20 % työajalla. Kävijämäärätavoite ei ole toteutunut.
3. Hoitoonpääsyn helpottamisen tavoitteena on ollut kuntalaisen pääseminen kiireettömään hoitoon kohtuullisessa ajassa, keinona erityisesti vastaanottojen kehittämisprojektit. Johtava lääkäri esitteli kehittämisprojektin ja sen toteutumista tarkastuslautakunnalle sekä yhtymähallitukselle tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta tähdentää, että kehittämistyön tulisi jatkua hyvinvointialueellakin ja että lähipalveluihin ja hoitoonpääsyyn panostetaan kuntayhtymän kunnissa.

5. HENKILÖSTÖ

Sairausloma- ja tapaturmapäivät lisääntyivät 1 504 kalenteripäivällä edellisestä tilikaudesta. Tili-
kaudella sairaus- ja tapaturmapäiviä oli 3 230 päivää, kun vuonna 2021 niitä oli 1 726, vuonna 2020
niitä oli 1 785 päivää ja vuonna 2019 niitä oli 2 016 päivää. Vuonna 2022 henkilötyövuosiluku
(HTV) oli 101,5.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta painottaa henkilöstön jaksamisesta huolehtimista, vain siten saadaan alueen
terveyspalvelut toimimaan.

6. YHTEENVETO

Tilinpäätös antaa oikean kuvan kuntayhtymän toiminnasta ja taloudesta. Tilikauden toimintatuotot ovat 11 562 160 euroa (-3,8 % edelliseen vuoteen) ja toimintamenot 11 558 768 euroa (-1,4 % edelliseen vuoteen). Toimintakate oli positiivinen 3 392 euroa (291 495 euroa edellisvuonna) ja vuosikate negatiivinen 7 150 euroa (289 002 euroa edellisvuonna). Tilikauden 2022 alijäämä oli 184 125 euroa. Taseessa kertynyt kumulatiivinen alijäämä on vuoden 2022 lopussa yhteensä 141 303 euroa.

Vuoden 2022 talousarvion sitovat toiminta- ja vuosikatepoikkeamat eivät ole euromäärältään olennaisia. Toimintakatteen talousarviopoikkeama oli -121 792 euroa (toteuma 2,7 %) ja vuosikate vastaavasti -119 848 euroa (toteuma -6,3 %).

Kuntayhtymätasolla tarkastuslautakunta toteaa, että kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet ovat olennaisilta osin saavutettu.

Lautakunta katsoo, että riskienhallintamenettely on ollut asianmukaista ja riittävää.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sairauslomapäivät ovat merkittävästi lisääntyneet.

Kuntayhtymän tilintarkastus vuodelta 2022 on asianmukaisesti suoritettu. Tarkastuslautakunta on tutustunut allekirjoitettuun tilintarkastuskertomukseen ja esittää sen jäsenkuntien valtuustoille. Tarkastuslautakunta esittää jäsenkuntien valtuustoille, että vuoden 2022 tilinpäätös vahvistetaan ja kuntayhtymän taloutta ja hallintoa hoitaneille myönnetään vastuuvapaus.

Tarkastuslautakunta esittää lämpimät kiitokset kaikille Paimion–Sauvon kansanterveyskuntayhtymän työntekijöille. Lautakunta toteaa, että kuntayhtymän toiminta on ollut kautta aikojen laadukasta ja kustannustehokasta ja toivoo, että lähipalveluiden hyvä laatu ja saataavuus ovat jatkossakin paimiolaisten ja sauvolaisten käytettävissä.

Paimiossa 25. päivänä huhtikuuta 2023

Markus Hemmilä
puheenjohtaja

Pauli Rastas
varapuheenjohtaja

Kristina Karlsson
jäsen